

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2012.gada 14.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja U.Mihailova,
tiesneses S.Kanenberga un Z.Kupce,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lanora” pārstāvei I.Ž., atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Konkurences padomes pārstāvim M.B. un trešās personas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „KONE LIFTI LATVIJA” pārstāvim J.M.,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lanora” pieteikumu par Konkurences padomes 2011.gada 14.jūlija lēmuma Nr.40 „Par lietas neierosināšanu” atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Konkurences padomei ierosināt lietu par SIA „KONE LIFTI LATVIJA” dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Konkurences padomes 2011.gada 14.jūlija lēmumu Nr.40 „Par lietas neierosināšanu” (turpmāk – Lēmums) nolemts neierosināt lietu uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lanora” 2011.gada 14.jūnija iesnieguma Nr.10/06-2011 par SIA „KONE LIFTI LATVIJA” dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu (turpmāk – Iesniegums) pamata. Lēmums pamatots ar turpmāk minētiem argumentiem.

[1.1] No Iesniegumā norādītās un papildus iegūtās informācijas secināms, ka faktiski abu pušu – SIA „Lanora” un SIA „KONE LIFTI LATVIJA” – domstarpības ir par to, ka SIA „Lanora” vēlas savā Nekustamajā īpašumā esošos liftus lietot savām vajadzībām un līdz ar to ir nepieciešams to/tos pieslēgt, savukārt SIA „KONE LIFTI LATVIJA” vēlas atgūt savus tiesiski un pamatoti ieguldītos finanšu līdzekļus par Nekustamajā īpašumā uzstādītajiem liftiem.

[1.2] Pamatojoties uz Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulu un 13.panta pirmās daļas 1. un 3.punktu, nav konstatējami pierādījumi tam, lai secinātu, ka SIA „KONE LIFTI LATVIJA” atrastos dominējošā stāvoklī, un sekojoši, ka tā darbībās, nepieslēdzot nekustamajā īpašumā esošos liftus, būtu konstatējamas Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1. un 3.punkta sastāva pazīmes, jo SIA „KONE LIFTI LATVIJA” darbības nav balstītas uz

(ļauņprātīgu) tīrgus varas nostīprīnāšanu, konkurences kavēšanu, deformēšanu vai ierobežošanu konkrētājā tīrgū. Lietā pastāv civiltiesiski strīdi par tiesībām un pienākumiem, kas izriet no abu pušu līgumsaistībām, kur abos gadījumos otra darījuma puse ir SIA „LAT INVI”. Secināms, ka abu pušu strīds ir civiltiesiska rakstura un izveidojusies situācija risināma civiltiesiskā kārtībā - Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

[1.3] Ņemot vērā to, ka nav pamata ierosināt pārkāpuma lietu, tad nav pamata lemt par tiesiskā pienākuma uzlikšanu un naudas soda piemērošanu SIA „KONE LIFTI LATVIJA” atbilstoši Konkurences likuma 14.panta pirmajai daļai.

[2] SIA „Lanora” Administratīvajā apgabaltiesā iesniedza pieteikumu par Lēmuma atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Konkurences padomei ierosināt lietu par pārkāpuma konstatēšanu SIA „KONE LIFTI LATVIJA” darbībās. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētiem argumentiem.

[2.1] SIA „Lanora” pilnībā izpildīja visas no 2009.gada 24.martā un 2009.gada 30.martā ar SIA „LAT INVI” noslēgtajiem pirkuma līgumiem par nekustamā īpašuma – zemes gabalu 1126 m² platībā un uz tā esošo ekspluatācijā nodoto administratīvi – dzīvojamo kompleksu, kas atrodas Ernesta Birznieka – Upīša ielā 20A, Rīgā, izrietošo saistību izpildi.

[2.2] SIA „KONE LIFTI LATVIJA” piedāvāja SIA „Lanora” iegādāties rezerves daļas, bet nepiedāvāja veikt liftu tehnisko apskati vai profilaksi, bez kā liftus palaist nav iespējams, norādot uz esošajiem lifta tehniskajiem trūkumiem, paskaidroja, ka tehnisko apskati nevar veikt, ja SIA „Lanora” nesamaksās bijušā nekustamā īpašuma īpašnieka SIA „LAT INVI” parādu, tādējādi darījuma slēgšanu padarot atkarīgu no papildus saistībām, kuras pēc būtības un pēc komerciāla lietojuma neattiecas uz konkrēto darījumu.

[2.3] Papildus nosacījums par divu liftu apkopi viena lifta vietā nav komerciāli pamatots, jo SIA „Lanora” ir jāuzņemas papildus saistības, kas nav saimnieciski pamatotas, un SIA „Lanora” plāno izmantot tikai vienu liftu.

[2.4] SIA „KONE LIFTI LATVIJA” ir viens no vadošajiem uzņēmumiem Latvijā celšanas iekārtu tīrgū un uz to attiecas Konkurences likuma 13.pantā noteiktais dominējošā stāvokļa ļauņprātīgas izmantošanas aizliegums.

[2.5] Ar piekrišanu sniegt pakalpojumu, ja SIA „Lanora” samaksās nekustamā īpašuma iepriekšējā īpašnieka parādu SIA „KONE LIFTI LATVIJA” pārkāpj Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 3.punktu. Bez tam SIA „KONE LIFTI LATVIJA” piekrīt sniegt pakalpojumu vienīgi kompleksi. Tādējādi SIA „KONE LIFTI LATVIJA” ļauņprātīgi izmanto savu

dominējošo stāvokli, par ko SIA „Lanora” lūdza Konkurences padomei ierosināt lietu.

[2.6] KONE ražotājfirmas programmēšanas paneļa pieejas atslēga nepieciešama pēc 10 000 liftu palaišanas reizēm, jo tad pieeja programnodrošinājumam bloķējas. Lai piekļūtu tam nepieciešama speciāla plāte LCE KNX, kas atbloķē pieeju programnodrošinājumam. Plāti var piegādāt tikai KONE firma, un bez tās liftus pēc 10 000 palaišanas reizēm nevarēs ekspluatēt. Tādējādi SIA „Lanora” ir atkarīga no SIA „KONE LIFTI LATVIJA” sniegtajiem pakalpojumiem.

[2.7] SIA „Lanora” prasījums pret SIA „KONE LIFTI LATVIJA” nav pamatots ar līgumsaistībām ar SIA „LAT INVI”, un SIA „Lanora” nepastāv prasījuma tiesības pret SIA „LAT INVI”, jo ir pilnībā izpildītas no nekustamā īpašuma pirkuma līgumiem izrietošās saistības.

[2.8] Starp SIA „KONE LIFTI LATVIJA” un SIA „LAT INVI” pastāv civiltiesisks strīds, un SIA „KONE LIFTI LATVIJA” bija iespēja izmantot tai ar likumu piešķirtās tiesības un mēģināt atgūt parādu, ko SIA „KONE LIFTI LATVIJA” neizmantoja, kad tiesa pasludināja SIA „LAT INVI” maksātnespējas procesu.

[3] Konkurences padome rakstveida paskaidrojumos par SIA „Lanora” pieteikumu norāda, ka pieteikums ir nepamatots, pamatojoties uz Lēmumā un turpmāk minētiem apsvērumiem.

[3.1] SIA „Lanora” iesniegums nesatur ziņas par nodarījumu, kam ir Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1. un 3.punkta pārkāpuma sastāva pazīmes.

[3.2] SIA „KONE LIFTI LATVIJA” neatrodas dominējošā stāvoklī, ņemot vērā, ka pastāv aizvietojamība gan liftu (izcelsmes ziņā), gan to uzstādīšanas tirgū.

[3.3] SIA „Lanora” un SIA „KONE LIFTI LATVIJA” starpā pastāv civiltiesisks strīds, kas jārisina civilprocesuālā kārtībā.

[4] Ar Administratīvās apgabaltiesas tiesneses 2011.gada 25.augusta lēmumu nolemts lietā trešās personas statusā pieaicināt SIA „KONE LIFTI LATVIJA”.

[5] SIA „KONE LIFTI LATVIJA” rakstveida paskaidrojumos par SIA „Lanora” pieteikumu norāda, ka pieteikums ir nepamatots, pamatojoties uz turpmāk minētiem apsvērumiem.

[5.1] Pieteikums pamatots ar civiltiesiskiem apsvērumiem un norādēm par civiltiesiska strīda esamību starp SIA „Lanora”, SIA „Lat Invi” un SIA „KONE LIFTI LATVIJA”. Jautājums, vai SIA „Lanora” pretēji Civillikuma 2034.pantam ir ieguvusi īpašuma tiesības uz strīdus liftiem, ir

risināms civilprocesuālā kārtībā. Civiltiesiski ir risināms jautājums, vai SIA „Lanora” var uzlikt SIA „KONE LIFTI LATVIJA” pienākumu turpināt saistību izpildi pēc SIA „KONE LIFTI LATVIJA” un SIA „Lat Invi” 2007.gada 3.septembra līguma, neskatoties uz to, ka SIA „LAT INVI” nav nokārtojusi savas saistības.

[5.2] Jebkurā gadījumā ne Latvijas Republikā spēkā esošie normatīvie akti, ne starptautisko tiesību normas neuzliek komersantam pienākumu veikt garantijas apkopes vai piegādāt rezerves daļas precei, par kuras pārdošanu komersants nav saņēmis samaksu.

[5.3] Pieteikumā nav neviena argumenta, kas pamatotu SIA „KONE LIFTI LATVIJA” atrašanos dominējošā stāvoklī. SIA „KONE LIFTI LATVIJA” nav noslēgts pilnvarojuma vai cita veida līgums ar „KONE Corporation Finland”. Abu sabiedrību sadarbība saistīta ar apstākli, ka SIA „KONE LIFTI LATVIJA” ir „KONE Corporation Finland” meitasuzņēmums. Tādēļ arī citas komercsabiedrības ir tiesīgas izplatīt „KONE Corporation Finland” produkciju Latvijas Republikas teritorijā. Ieinteresētās personas saskaņā ar Eiropas Savienībā pastāvošo brīvu pakalpojumu kustības principu ir tiesīgas nepieciešamās liftu ekspluatācijas detaļas iegādāties tieši no liftu ražotāja „KONE Corporation Finland”, piemēram, izmantojot internetā pieejamo KONE Global Spare Parts tirdzniecības vietni. Minētais attiecas uz tiesībām iegādāties pieteikumā minēto LCE KNX plati.

[5.4] SIA „KONE LIFTI LATVIJA” nenodarbojas ar liftu detaļu tirdzniecību, bet iepērk tikai tās liftu detaļas, kas nepieciešamas apkalpojamo liftu tehniskajai apkopei.

[5.5] SIA „KONE LIFTI LATVIJA” tirgus stāvoklis nepārsniedz 30 procentus no Latvijas kopējā tirgus attiecīgajā jomā, tādēļ Konkurences likuma 1.panta 1.punkta izpratnē SIA „KONE LIFTI LATVIJA” neieņem dominējošo stāvokli un nevar ietekmēt tirgus dalībnieku konkurenci.

[5.6] SIA „KONE LIFTI LATVIJA” neatrodas dominējošā stāvoklī, jo normatīvo aktu (likuma „Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību” un Ministru kabineta 2010.gada 2.marta noteikumi Nr.195 „Liftu drošības un tehniskās uzraudzības noteikumi”) prasības neparedz, ka liftu tehniskās apkopes un liftu rezerves daļu pārdošanu būtu tiesības veikt tikai liftu ražotāja pārstāvim. Saskaņā ar SIA „Lanora” pārstāvja mutiski sniegtu informāciju lifta Rīgā, E.Birznieka-Upīša ielā 20a tehnisko apkopi un rezerves daļu piegādi šiem liftiem veic cita komercsabiedrība.

[5.7] SIA „Lanora” nav iesniegusi SIA „KONE LIFTI LATVIJA” pamatotu pieprasījumu pārdot liftu rezerves daļas vai veikt liftu tehnisko apkopi, kā arī pierādījumus, kas apliecina SIA „Lanora” tiesības attiecībā uz Rīgā, E.Birznieka-Upīša ielā 20a uzstādītajiem liftiem.

[5.8] Konkurences likuma 26.pantā noteikta lietas izpētes procedūra, kas iestādē veicama pēc lietas ierosināšanas. Ņemot vērā, ka lietas izpēte iestādē nav veikta sakarā ar iestādes lēmumu par lietas neierosināšanu, tiesai nav procesuālas tiesības un pienākumi skatīt pieteikumu daļā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, par Konkurences likuma pārkāpuma konstatēšanu, tiesiska pienākuma un naudas soda uzlikšanu.

[6] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve pieteikumu uzturēja uz tajā norādītiem argumentiem.

Konkurences padomes pārstāvis pieteikumu neatzina uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem motīviem.

Trešās personas pārstāvis pieteikumu neatzina uz rakstveida paskaidrojumos norādītajiem motīviem.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka SIA „Lanora” pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[8] Judikatūrā atzīts (skat. arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 2.novembra sprieduma lietā SKA-415/2006 17.punktu), ka, skatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi.

Ņemot vērā, ka ar Lēmumu ir atteikts ierosināt lietu uz Iesnieguma pamata, Administratīvā apgabaltiesa lemj, vai ir pamats uzlikt pienākumu Konkurences padomei ierosināt lietu par SIA „KONE LIFTI LATVIJA” dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

[9] Konkurences likuma 23.panta ceturtā prim daļa paredz, ka Konkurences padome neierosina lietu, ja iesniegumā ietvertā un nepieciešamības gadījumā papildus iegūtā informācija nesatur ziņas par nodarījumu, kam ir šā likuma pārkāpuma sastāva pazīmes.

Pieteicēja uzskata, ka SIA „KONE LIFTI LATVIJA” pārkāpa Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktu, kas nosaka, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts atteikties slēgt darījumu ar citu tirgus dalībnieku vai grozīt darījuma noteikumus bez objektīvi attaisnojoša iemesla, tajā skaitā netaisnīga un nepamatota atteikšanās piegādāt preces vai sniegt pakalpojumus. SIA „Lanora” uzskata kā normas pārkāpums radies sakarā ar nepamatotu prasību ietveršanu SIA

„KONE LIFTI LATVIJA” piedāvājumā veikt liftu tehnisko apkopi nekustamajā īpašumā.

Lēmumā atzīts, ka no Iesniegumā norādītās un papildus iegūtās informācijas secināms, ka faktiski abu pušu – SIA „Lanora” un SIA „KONE LIFTI LATVIJA” – domstarpības ir par to, ka SIA „Lanora” vēlas savā Nekustamajā īpašumā esošos liftus lietot savām vajadzībām un līdz ar to ir nepieciešams to/tos pieslēgt, savukārt SIA „KONE LIFTI LATVIJA” vēlas atgūt savus tiesiski un pamatoti ieguldītos finanšu līdzekļus par Nekustamajā īpašumā uzstādītajiem liftiem. Konkurences padome konstatēja, ka SIA „Lanora” nav norādījusi un Konkurences padome nav ieguvusi pietiekami pamatotas ziņas, kas liecinātu par SIA „KONE LIFTI LATVIJA” atrašanos dominējošā stāvoklī. Nav konstatējami pierādījumi tam, lai secinātu, ka SIA „KONE LIFTI LATVIJA” atrastos dominējošā stāvoklī, un sekojoši, ka tā darbībās, nepieslēdzot Nekustamajā īpašumā esošos liftus, būtu konstatējamas Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1. un 3.punkta sastāva pazīmes, jo SIA „KONE LIFTI LATVIJA” darbības nav balstītas uz (ļauņprātīgu) tirgus varas nostiprināšanu, konkurences kavēšanu, deformēšanu vai ierobežošanu konkrētajā tirgū. SIA „KONE LIFTI LATVIJA” atteikums [palaist liftus darbībā] ir pamatots ar SIA „KONE LIFTI LATVIJA” līgumsaistībām ar SIA „LAT INVI” par liftu piegādi [t.sk., palaišanu darbībā]. Savukārt SIA „Lanora” prasījums pret SIA „KONE LIFTI LATVIJA” ir pamatots ar SIA „Lanora” līgumsaistībām ar SIA „LAT INVI” par Nekustamā īpašuma iegādi. Līdz ar to secināms, ka lietā pastāv civiltiesiski strīdi par tiesībām un pienākumiem, kas izriet no abu pušu līgumsaistībām, kur abos gadījumos otra darījuma puse ir SIA „LAT INVI”.

Lai izvērtētu Konkurences likuma pārkāpumu, pirmkārt, ir noskaidrojams, vai SIA „KONE LIFTI LATVIJA” atrodas dominējošā stāvoklī konkrētā tirgū.

[10] Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot lietas materiālus, secina, ka, kā tas arī norādīts Lēmumā, no Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2011.gada 5.jūlija vēstules Nr.1555 par informācijas sniegšanu no Bīstamo iekārtu reģistra un datiem par elektriskajiem un hidrauliskajiem liftiem Latvijas teritorijā (vēstule un kompaktdisks, lietas 93. un 94.lapa) ir identificējami vismaz četri citi lielākie liftu ražotāji, kas uzskatāmi par SIA „KONE LIFTI LATVIJA” („KONE Corporation Finland” meitas komercsabiedrība) konkurentiem, – OTIS NEW EQUIPMENT CENTER, Schindler S.A., KLEEMANN HELLAS S.A., Thyssen Krupp Aufzugswerke GmbH, kā arī vairāki liftu uzstādītāji Latvijā, piemēram, SIA „Otis Latvia”, AS „Latvijas lifts – Šindlers”, SIA „Recept- Holding lifts” un SIA

„EUROLIFTS BALTIC”, kurš piedāvā uzstādīt un veikt tehnisko apkopi dažādu preču zīmju/zīmolu liftiem.

SIA „KONE LIFTI LATVIJA” 2011.gada 1.jūlija vēstulē Nr.134/11 norāda, ka normatīvajos aktos nav noteikts, ka liftu tehniskās apkopes vai rezerves daļu tirdzniecību būtu tiesīgs veikt tikai un vienīgi lifta ražotāja pārstāvis, un ka SIA „KONE LIFTI LATVIJA” nav vienīgā persona, kas var veikt visus nepieciešamos darbus pirms un pēc liftu nodošanas ekspluatācijā. Turklāt SIA „KONE LIFTI LATVIJA” nenodarbojas ar liftu detaļu tirdzniecību, bet iepērk tikai tās detaļas, kas nepieciešamas SIA „KONE LIFTI LATVIJA” apkalpojamo liftu tehniskajai apkopei, un līdz ar to SIA „KONE LIFTI LATVIJA” nerodas pienākums pārdot liftu detaļas personām, kuru liftus SIA „KONE LIFTI LATVIJA” neapkalpo. Papildus tiek norādīts, ka ieinteresētās personas saskaņā ar Eiropas Savienībā pastāvošo brīvu pakalpojumu kustības principu ir tiesīgas vērsties pie liftu ražotāja „KONE Corporation Finland” internetā pieejamajā KONE GLOBAL SPARE Parts tirdzniecības vietnē.

SIA „KONE LIFTI LATVIJA” paskaidrojumos norādīja, ka SIA „KONE LIFTI LATVIJA” tirgus stāvoklis nepārsniedz 30 procentus no Latvijas kopējā tirgus attiecīgajā jomā.

No pierādījumiem lietā apgabaltiesa nekonstatē, ka SIA „KONE LIFTI LATVIJA” tirgus daļa tirgū radītu tai dominējošu stāvokli. Apgabaltiesa atzīst, ka Konkurences padome ir pamatoti secinājusi, ka nav konstatējami pierādījumi, lai secinātu, ka SIA „KONE LIFTI LATVIJA” atrastos dominējošā stāvoklī. Līdz ar to Lēmumā ir pamatoti konstatēti, ka SIA „KONE LIFTI LATVIJA” darbības nav balstītas uz (ļauņprātīgu) tirgus varas nostiprināšanu, konkurences kavēšanu, deformēšanu vai ierobežošanu konkrētajā tirgū un ka abu pušu strīds ir civiltiesiska rakstura un izveidojusies situācija risināma civiltiesiskā kārtībā.

[11] Apgabaltiesa uzskata, ka pieteikums pamatots ar civiltiesiskiem apsvērumiem un norādēm par civiltiesiska strīda esamību starp SIA „Lanora”, SIA „Lat Invi” un SIA „KONE LIFTI LATVIJA”. Lifta īpašuma tiesību konstatēšana nav Konkurences padomes un Administratīvās apgabaltiesas kompetencē.

[12] Attiecībā uz pieteicējas norādītajiem ierobežojumiem liftu detaļu iegādē apgabaltiesa uzskata, ka no lietas materiāliem neizriet, ka SIA „KONE LIFTI LATVIJA” nodarbojas ar liftu detaļu tirdzniecību un ka tā ir vienīgais KONE ražotājfirmas liftu detaļu piegādātājs pasūtītājam Latvijā.

[13] Pamatojoties uz minēto, apgabaltiesa uzskata, ka Konkurences padome pamatoti atteicās ierosināt lietu. Līdz ar to pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta otro daļu, Administratīvā procesa likuma 246.- 251.pantu un 329.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lanora” pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Konkurences padomei ierosināt lietu par pārkāpuma konstatēšanu SIA „KONE LIFTI LATVIJA” darbībās.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja *(paraksts)* U.Mihailova

Tiesneses *(paraksts)* S.Kanenberga

(paraksts) Z.Kupce

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās apgabaltiesas tiesnese
Rīgā, 2012.gada 14.jūnijā

U.Mihailova